

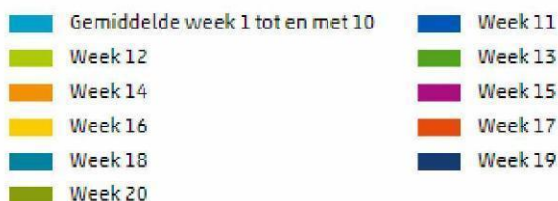
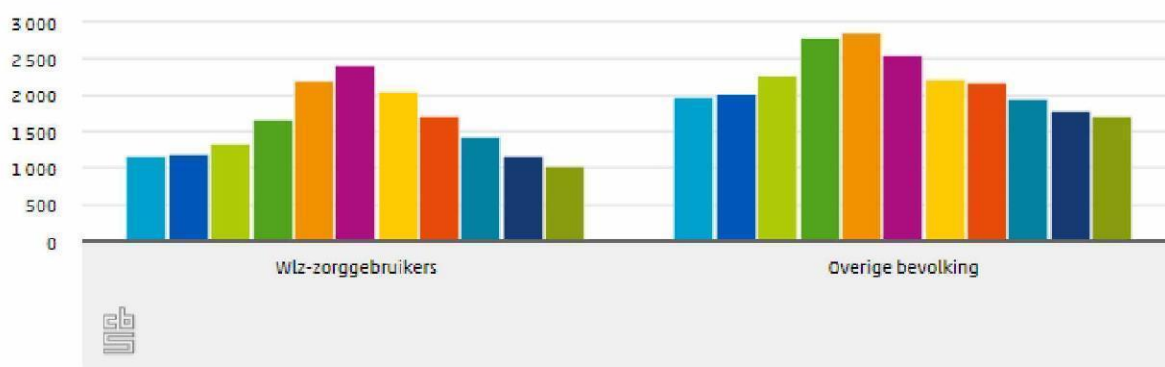
EMABRGO TOT 28 MEI 2020 OM 12.00 UUR

Sterfte in week 20 ook onder Wlz-zorggebruikers lager dan normaal

In week 20 (11 mei tot en met 17 mei) stierven ongeveer 1 030 mensen die langdurige zorg kregen, ongeveer 150 minder dan in week 19. Het aantal overledenen in week 20 is daarmee lager dan het gemiddelde van week 1 tot en met 10, en lager dan normaal is voor de tijd van het jaar. Het gaat hier om mensen die zorg ontvingen op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz). Dit zijn voornamelijk mensen die zorg krijgen in verpleeg- of verzorgingshuizen. Ook bij de overige bevolking van Nederland daalde de sterfte in week 20 tot ruim 200 onder het niveau dat gebruikelijk is in deze tijd van het jaar. Het aantal bewoners in verpleeg- en verzorgingshuizen is met ruim 5 duizend gedaald sinds het begin van de coronapandemie. Dat melden het CBS en het RIVM op basis van de voorlopige sterftecijfers per week.

Het aantal overledenen <toelichting> met langdurige zorg is gebaseerd op het aantal overlijdensberichten dat het CBS tot en met 26 mei 2020 ontvangen heeft in combinatie met door het CAK beheerde gegevens over mensen die zorg ontvangen op basis van de Wet Langdurige zorg <toelichting>. In Nederland deden eind 2018 ongeveer 299 duizend mensen een beroep op deze wet, daarvan verbleven 123 duizend mensen in een verpleeg- of verzorgingshuis.

Overledenen per week, 2020*

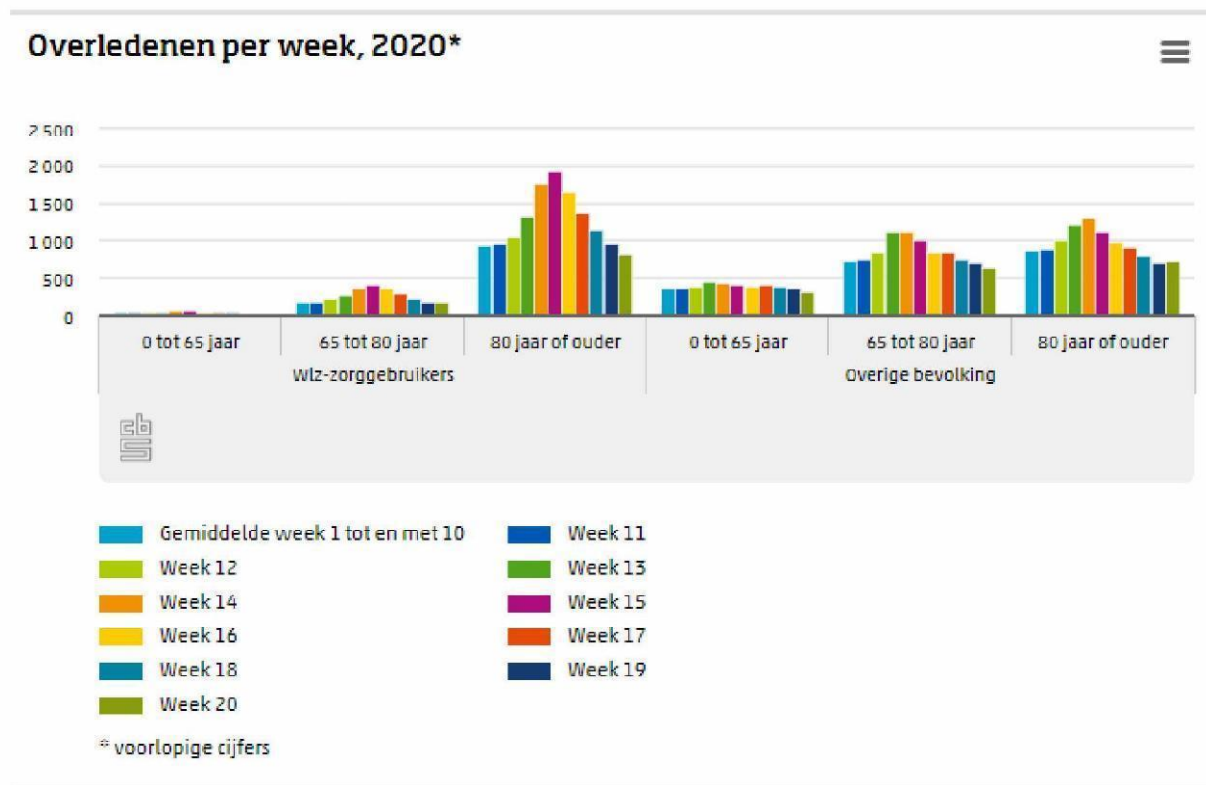
In de eerste tien weken van dit jaar (tot en met 8 maart) overleden gemiddeld ongeveer 1 160 mensen per week die een vorm van Wlz-zorg ontvingen. In week 15 was dat aantal met ongeveer 2 400 overledenen meer dan dubbel zo hoog. Met zo'n 1 030 overledenen in week 20 is de sterfte onder deze groep lager dan het gemiddelde per week in de eerste tien weken van dit jaar en bijna 100 lager dan het niveau dat gebruikelijk is in deze tijd van het jaar.

Bij mensen die geen Wlz-zorg ontvingen, de overige bevolking, steeg het aantal overledenen van gemiddeld 1 972 per week in de eerste tien weken van 2020 naar 2 867 in week 14. Daarna zette een daling in naar iets meer dan 2 200 in week 16. De sterfte in week 20 is ruim 200 lager dan wat je voor de tijd van het jaar zou mogen verwachten. Het is bekend dat na een periode van hogere sterfte vaak een periode van lagere sterfte—ook wel ondersterfte genoemd—volgt.

Sterfte onder mensen die zorg ontvangen lager dan gebruikelijk

Vanaf week 13 nam de sterfte onder mensen die Wlz-zorg ontvingen sterk toe. In week 15 was de sterfte onder 65- tot 80-jarigen ongeveer 2,3 keer zo hoog en onder 80-plussers ruim 2 keer zo hoog in vergelijking met een gemiddelde week in de eerste tien weken van 2020. In week 16 zette bij alle leeftijdsgroepen een daling in. In week 17 en 18 zette deze daling vertraagd door. In week 20 is alleen de sterfte onder 65- tot 80-jarigen met Wlz-zorg nog niet lager dan gebruikelijk voor de tijd van het jaar. Onder de 80-plussers is de sterfte 10 procent lager dan normaal.

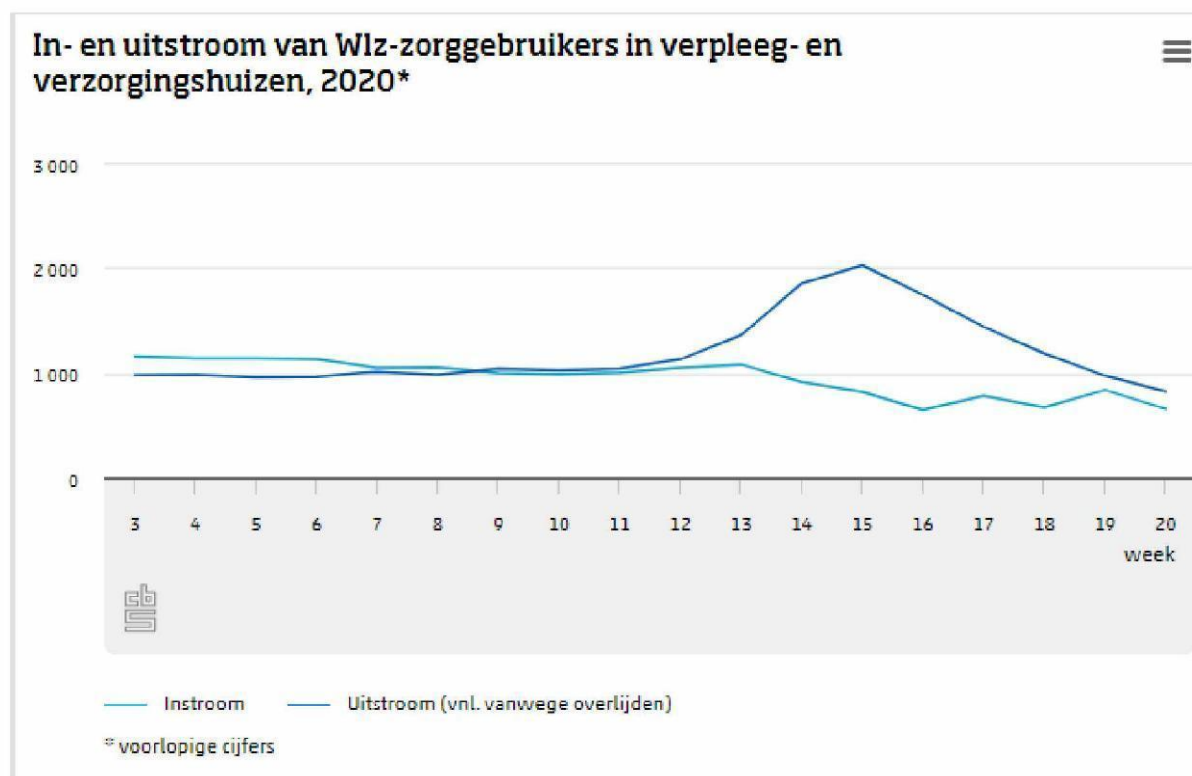
Het aantal overledenen onder mensen die geen Wlz-zorg ontvingen, de overige bevolking, daalt sinds week 14 in alle leeftijdsgroepen. Inmiddels is de sterfte in week 20 in alle leeftijdsgroepen 10 tot 15 procent lager dan wat gebruikelijk is voor de tijd van het jaar.

Aantal bewoners in verpleeg- en verzorgingshuizen gedaald

Per 18 mei 2020 telde Nederland ongeveer 121,7 duizend mensen<toelichting> die in een verpleeg- of verzorgingshuis verbleven op basis van Wlz-zorg. Dat zijn er ruim 5 duizend minder dan op 9 maart aan het begin van de coronacrisis. Het aantal bewoners daalt vooral door de (hogere) sterfte in combinatie met een sinds half maart een teruggelopen instroom van mensen die verpleeghuiszorg nodig hebben. De instroom in verpleeg- en verzorgingshuizen bestaat voor ongeveer de helft uit doorstroom van mensen die eerst vanuit de Wlz zorgen ontvingen maar nog niet in een dergelijke

instelling verbleven. De uitstroom is voor meer dan 90 procent het gevolg van het overlijden van bewoners van de verpleeg- en verzorgingshuizen.

In een eerder nieuwsbericht <link> over bewoners in verpleeg- en verzorgingshuizen <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/18/sterfte-in-verpleeg-en-verzorgingshuizen-daalt-vertraagd-verder> is op basis van geregistreerde verhuizingen een eerste schatting<toelichting> van het aantal bewoners in verzorgings- en verpleeghuizen en de ontwikkeling daarin gegeven. Op basis van de nu beschikbare Wlz-zorggegevens blijkt dat de daling van het aantal bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen kleiner is.

Volgens de eerdere schatting zou het aantal bewoners met 15 duizend zou zijn gedaald. Op basis van de Wlz-zorggegevens blijft die daling beperkt tot ruim 5 duizend minder Wlz-zorggebruikers die verblijven in een instelling. Het grootste verschil wordt veroorzaakt door een verschil in methode. Het eerdere nieuwsbericht liet wel de nieuwe instroom zien op basis van geregistreerde verhuizingen naar verpleeg- en verzorgingshuizen, maar niet de doorstroom vanuit andere zorgvormen. De nieuwe gegevens zijn daarmee van hogere kwaliteit dan de eerdere schatting.

Bronnen

Monitor – Sterfte per week naar Wlz-gebruik, VWS

<https://www.monitorlangdurigezorg.nl/publicaties/maatwerk-publicaties/2020/05/28/overlijdens-per-week-naar-wlz-gebruik-2018-2020-week-20>

Tabel – Sterfte per week, naar zorggebruik, 2020

Tabel – Personen met bijdrageplichtig Wlz-gebruik VV en GHZ naar leveringsvorm en in- en uitstroom, 2020

Relevante links

Nieuwsbericht – Sterfte in week 20 lager dan normaal <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/21/sterfte-in-week-20-lager-dan-normaal>

Nieuwsbericht – Sterfte ook bij Wlz-zorggebruikers bijna op normaal niveau <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/21/sterfte-ook-bij-wlz-zorggebruikers-bijna-op-normaal-niveau>

Artikel Statistische Trends – <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2020/20/oversterfte-tijdens-de-eerste-zes-weken-van-de-corona-epidemie>

Toelichting bevolking op basis van de Wet langdurige zorg

Personen die langdurige zorg ontvangen op basis van de Wet langdurige zorg

De langdurige zorg op basis van de Wlz is voor mensen die blijvend 24-uurs zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht nodig hebben. Deze zorg wordt ruwweg op 2 manieren geleverd.

- Zorg met verblijf in een instelling
 - verpleeg- of verzorgingshuis
 - gehandicaptenzorginstelling
 - instelling voor geestelijke gezondheidszorg
- Zorg thuis (als persoonsgebonden budget, modulair of volledig pakket thuis)
- De gegevens over mensen die Wlz-zorg ontvangen zijn afkomstig van het CAK. Deze gegevens worden geregistreerd voor het bepalen van de wettelijke eigen bijdrage voor Wlz-zorg voor personen van 18 jaar of ouder.

De sterfte gegevens van mensen die zorg ontvangen in het kader van de Wlz is gecombineerd met gegevens over het overlijden van mensen op basis van gegevens uit de Basisregistratie Personen.

Toelichting schatting bevolking in verpleeg- en verzorgingshuizen

In het bericht van 1 mei is met behulp van gegevens over huishoudenstransities op adressen waar op 1 januari 2020 mensen in verpleeg- of verzorgingshuis woonden een beeld verkregen van het verloop van mensen op die adressen in de eerste maanden van 2020. Vermindering van het aantal mensen door vertrek of overlijden, vermeerdering van het aantal mensen door vestiging op het adres van het verpleeg- of verzorgingshuis. Omdat niet alle feitelijke verhuizingen altijd (direct) geregistreerd worden is er sprake van een onderschatting van de instroom en de uitstroom.

Schatting sterfte in institutionele huishoudens

Het CBS krijgt dagelijks berichten over sterfte binnen uit de bevolkingsregisters van gemeenten. In het bericht van 1 mei is als uitgangspunt van de schatting van het aantal overledenen in institutionele (waaronder verpleeg- en verzorgingshuizen) en particuliere huishoudens informatie

gebruikt over de bevolking op 1 januari 2020. Deze informatie is gekoppeld aan de overledenen vanaf 1 januari 2020. Ook mensen die vanaf 1 januari 2020 in een instelling zijn komen wonen en daarna zijn overleden, zijn in deze schatting meegeteld bij de mensen in institutionele huishoudens.

Onderschatting sterfte bevolking in institutionele huishoudens

Niet alle mensen die feitelijk in bij voorbeeld een verpleeg- of verzorgingshuis verblijven staan ook als zodanig in de Basisregistratie Personen (BRP) geregistreerd. Mensen die de intentie hebben slechts kort (minder dan 4 maanden) in een zorginstelling te verblijven hoeven zich niet direct over te laten schrijven naar het adres van de zorginstelling. Voor mensen met een partner geldt dat zij niet verplicht zijn zich over te schrijven naar het adres van de zorginstelling. Een laatste factor die meespeelt is de tijd die verloopt tussen de feitelijke verhuizing naar een instelling en de opname van dit gegeven in de BRP. Alle drie de factoren maken het aannemelijk dat de feitelijke sterfte in institutionele huishoudens hoger is, en die onder mensen in particuliere huishoudens navenant lager is, dan met de in het bericht van 1 mei gebruikte methode getoond is.